

**BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS**

8 januari 2025

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de wet van 8 juni 2006
houdende regeling van economische en
individuele activiteiten met wapens,
met het oog op het verbieden van
dodelijke volledig autonome wapensystemen**

Amendementen

*Zie:***Doc 56 0095/ (B.Z. 2024):**001: Wetsvoorstel van de heer Aerts, mevrouw Maouane c.s.
002: Advies van de Raad van State.**CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE**

8 janvier 2025

PROPOSITION DE LOI

**modifiant la loi du 8 juin 2006
réglant des activités économiques et
individuelles avec des armes
en vue d'interdire les systèmes
d'armes létaux entièrement autonomes**

Amendements

*Voir:***Doc 56 0095/ (S.E. 2024):**001: Proposition de loi de M. Aerts, Mme Maouane et consorts.
002: Avis du Conseil d'État.**00877**

Nr. 1 van de heer **Aerts**

Opschrift

Het woord “dodelijke” weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording van amendement nr. 2.

Staf Aerts (Ecolo-Groen)

N° 1 de M. **Aerts**

Intitulé

Supprimer le mot “létaux”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l’amendement n° 2.

Nr. 2 van de heer **Aerts**

Art. 2

De voorgestelde bepaling onder 28° vervangen als volgt:

“28. “volledig autonome wapensystemen”: wapensystemen.

— die zonder menselijke controle een menselijk doelwit kunnen selecteren en kunnen aanvallen, of;

— die in staat zijn om een doelwit te selecteren en aan te vallen, zonder dat een menselijke operator de mogelijkheid heeft om de werking ervan te begrijpen, te voorspellen en uit te leggen, of om de effecten ervan te voorspellen en te beperken.”.

VERANTWOORDING

Dit amendement strekt er toe enkele wijzigingen aan te brengen in het artikel 2, dat de wapensystemen karakteriseert die moeten worden onderworpen aan het verbod.

A. In lijn met verschillende adviezen wordt het woord “dodelijke” geschrapt. Hoewel de term “dodelijk” is bedoeld om te verwijzen naar autonome wapensystemen die zijn ontworpen of worden gebruikt tegen mensen met het doel hun dood te veroorzaken, is het ontbreken van een basis voor een dergelijke term in het Internationaal Humanitair Recht (IHR) een zwaarwegende reden om deze term niet te benutten in dit wetsvoorstel. Het IHR bevat immers regels die zijn bedoeld om burgers niet alleen te beschermen tegen het verlies van hun leven, maar ook tegen letsel als gevolg van militaire operaties, en strijders tegen overbodig letsel of onnodig lijden als gevolg van het gebruik van oorlogsmiddelen of -methoden, niet alleen tegen de dood.

B. In lijn met de omschrijving die wordt gehanteerd door het Internationaal Comité van het Rode Kruis, en die zo ook werd overgenomen door de Parlementaire Assemblee van de Raad van Europa, gaan wij uit van een wapensysteem dat doelen kan selecteren (dit wil zeggen zoeken, detecteren, identificeren, volgen en/of uitzoeken) en aanvallen (dit wil zeggen geweld gebruiken tegen, neutraliseren, beschadigen of vernietigen) zonder menselijke tussenkomst.

N° 2 de M. **Aerts**

Art. 2

Remplacer le 28° proposé par ce qui suit:

“28. “systèmes d’armes entièrement autonomes”: les systèmes d’armes:

— qui, sans contrôle humain, sont capables de sélectionner et d’attaquer un objectif humain, ou;

— qui sont capables de sélectionner et d’attaquer un objectif, sans qu’un opérateur humain ait la possibilité d’en comprendre, d’en prédire et d’en expliquer le fonctionnement, ou d’en prédire et d’en limiter les effets.”.

JUSTIFICATION

Le présent amendement tend à apporter quelques modifications à l’article 2, qui définit les systèmes d’armes qu’il convient de soumettre à l’interdiction.

A. Conformément à différents avis, le mot “létaux” est supprimé. Bien que ce terme soit destiné à désigner des systèmes d’armes autonomes qui ont été conçus ou sont utilisés pour tuer des êtres humains, le fait qu’il ne repose sur aucune définition du droit international humanitaire (DIH) constitue un motif très sérieux pour ne pas l’utiliser dans l’actuelle proposition de loi. En effet, le DIH contient un ensemble de règles destinées à prémunir les civils non seulement contre la mort, mais aussi contre toute blessure consécutive à des opérations militaires, et à prémunir les combattants contre des blessures ou souffrances inutiles consécutives à l’utilisation de moyens ou de méthodes de guerre et pas seulement contre la mort.

B. Conformément à la définition du Comité International de la Croix-Rouge, qui a été reprise telle quelle par l’Assemblée parlementaire du Conseil de l’Europe, nous partons du principe qu’il s’agit d’un système d’arme capable de sélectionner (c’est-à-dire de rechercher, ou détecter, identifier, traquer, sélectionner) et d’attaquer (c’est-à-dire utiliser la force contre, neutraliser, endommager ou détruire) des cibles sans intervention d’une opératrice ou d’un opérateur humain.

C. Gezien meerdere adviezen aangaven dat de omschrijving “doelwit waar zich een mens bevindt” moeilijk operationaliseer kan zijn in de praktijk, werd dit hier geschrapt. Deze bijkomende bepaling zou het gebruik van autonome wapensystemen tegen objecten, waar zich incidenteel een persoon zou kunnen bevinden, kunnen omvatten, waardoor het verbod bijzonder breed zou zijn in die zin dat het elk gebruik van autonome wapensystemen tegen objecten zou omvatten, met inbegrip van militaire doelen, tenzij het doel altijd en in alle omstandigheden volledig verlaten is. Wij benadrukken echter dat deze schrapping geenszins als een vrijgeleide moet worden geïnterpreteerd voor wapensystemen die zich richten op het selecteren en aanvallen van objecten waarin of waarrond zich met grote waarschijnlijk mensen bevinden. Deze blijven gevat onder dit wetsvoorstel, dat immers tot doel heeft om volledig autonome wapensystemen te verbieden die zijn gericht tegen mensen.

Het verbod op het gebruik van dergelijke wapensystemen is immers in de eerste plaats op juridische gronden gerechtvaardigd. Het is moeilijk voorstelbaar dat dergelijke wapensystemen in staat zouden zijn de regels en beginselen van het IHR (die zijn bedoeld om burgers of personen *hors de combat* te beschermen, in het bijzonder het beginsel van onderscheid), getrouw toe te passen. Het feit dat een burger niet langer rechtstreeks deelneemt aan de vijandelijkheden, of dat een dergelijke persoon of een strijder besluit zich over te geven of op verschillende manieren reageert op een verwonding, betekent dat de intenties en het gedrag van individuen in het licht van de omstandigheden moeten worden geïnterpreteerd. Zelfs als de operator de personen heeft geïdentificeerd die mogelijk een doelwit zijn volgens het IHR, kan de context snel veranderen op het moment dat het systeem wordt geactiveerd, en kan een machine geen rekening houden met die veranderingen.

Een dergelijk verbod is ook gebaseerd op ethische gronden. Beslissingen over leven en dood zouden worden genomen door machines op basis van sensorgegevens en automatische processen op basis van gestandaardiseerde doelwitprofielen. Deze beslissingen zouden niet langer worden geleid door het geweten van een mens die misschien afziet van het gebruik van geweld tegen mensen, ook al zou het nog steeds rechtmatig zijn onder IHR. Personen zouden dus louter als doelwit worden behandeld en niet als mens.

D. Een aantal van de geleverde adviezen benadrukken eveneens het belang om ook onvoorspelbare autonome wapensystemen op te nemen in een verbod. Dit werd

C. Comme plusieurs avis indiquaient que la définition “un objectif où se trouve un humain” était difficile à opérationnaliser, cet élément a été supprimé. Cette disposition supplémentaire pourrait inclure l'utilisation de systèmes d'armes autonomes ciblant des objets susceptibles d'abriter accidentellement une personne. L'interdiction serait alors particulièrement vaste puisqu'elle frapperait toute utilisation de systèmes d'armes autonomes à l'encontre d'objets, y compris des cibles militaires, à moins que ces cibles ne soient toujours et en toutes circonstances complètement abandonnées. Nous soulignons toutefois que cette suppression ne doit nullement être interprétée comme un blanc-seing pour des systèmes d'armes programmés pour sélectionner et attaquer des objets dans lesquels ou autour desquels se trouvent très probablement des humains. Ceux-ci continuent de relever de la présente proposition de loi, qui vise en effet à interdire les systèmes d'armes entièrement autonomes ciblant les humains.

En effet, l'interdiction d'utiliser des systèmes d'armes de ce type se justifie d'abord par des motifs juridiques. Il est difficilement concevable que ces systèmes d'armes soient capables d'appliquer fidèlement les règles et principes du DIH (qui visent à protéger les citoyens ou les personnes hors de combat, en particulier le principe de distinction). Le fait qu'un civil ne peut plus participer directement aux hostilités ou qu'un non-combattant ou un combattant décide de se rendre ou réagisse de différentes manières à une blessure sont autant de situations dans lesquelles il convient d'interpréter les intentions et le comportement des personnes en fonction des circonstances. Même si l'opérateur a identifié les personnes susceptibles d'être des cibles en vertu du DIH, le contexte peut rapidement évoluer au moment où le système est activé et une machine est incapable de tenir compte de ces évolutions.

Cette interdiction se fonde également sur des motifs éthiques. Des décisions relatives à la vie et à la mort seraient prises par des machines à partir de données obtenues au travers de capteurs et de processus automatiques fondés sur des profils de cible standardisés. Ces décisions ne seraient plus dictées par la conscience d'un humain qui pourrait renoncer à l'utilisation de la violence à l'encontre d'autres humains, même si cette action était toujours légitime au regard du DIH. Des personnes seraient donc simplement traitées comme des cibles et non plus comme des êtres humains.

D. Certains des avis rendus soulignent également l'importance d'interdire les systèmes d'armes autonomes imprévisibles. La Croix-Rouge internationale l'a par exemple encore

bijvoorbeeld nog bekrachtigd door de resolutie van het Internationale Rode Kruis uit oktober 2024. Het Rode Kruis stelt dat onvoorspelbare autonome wapensystemen formeel moeten worden verboden, vooral vanwege hun willekeurige effecten. Het gaat hierbij om systemen waarvan een menselijke gebruiker de werking en effecten niet kan begrijpen, verklaren of voorspellen, laat staan garanderen dat deze acties in lijn zijn met het IHR. Dit zijn voornamelijk wapensystemen waarvan de werking ondoorzichtig is, zoals systemen die zijn gebaseerd op artificiële intelligentietechnieken en automatische leersoftware. Het is bij de inzet van dergelijke systemen dan ook bijzonder moeilijk voor de menselijke operator om te bepalen of de in gang gezette acties (en de gevolgen daarvan, in omstandigheden van normaal of verwacht gebruik van het systeem), in overeenstemming zullen zijn met de regels van het IHR. Wij voeren dan ook een wijziging van de in het wetsvoorstel gehanteerde definitie door, waardoor het verbod zou gelden voor wapensystemen die zonder menselijke controle een menselijk doelwit kunnen selecteren en kunnen aanvallen enerzijds, en voor onvoorspelbare wapensystemen anderzijds. In lijn met de aanbevelingen van het Rode Kruis lijken deze twee verboden het meest urgent vanuit het oogpunt van het IHR.

E. Wij beklemtonen dat toekomstige ontwikkelingen, inzichten, en met name ook de ontwikkelingen in het kader van internationale en Europese onderhandelingen ertoe kunnen nopen deze definitie te herzien, bijvoorbeeld om deze in lijn te brengen met de uitkomsten van deze onderhandelingen of om het verbod uit te breiden of te verduidelijken op basis van de handhavingspraktijken. Het tweeledig verbod in dit amendement biedt echter een helder kader dat volledig in lijn poogt te liggen met de internationale discussies en met name ook met de adviezen van het Belgische en Internationale Rode Kruis.

F. Wij benadrukken bovendien dat verder parlementair debat gewenst is om ook het gebruik van andere autonome wapensystemen, (die niet rechtstreeks onder dit verbod vallen), strikt te reguleren en te beperken, onder meer om de *Commissie voor de Juridische Beoordeling van nieuwe wapens en nieuwe middelen of methodes voor oorlogsvoering (CJB)* hieromtrent heldere richtlijnen te kunnen geven. Alleszins behoort het duidelijk te zijn dat autonome wapensystemen die niet worden verboden door dit wetsvoorstel, of de inzet van dergelijke wapensystemen, niet automatisch wettelijk zijn. Ook hier dient telkens de inschatting te worden gemaakt

confirmé dans sa résolution d'octobre 2024. L'organisation affirme que les systèmes d'armes autonomes imprévisibles devraient être formellement interdits, principalement en raison de leurs effets indiscriminés. Il s'agit de systèmes dont le fonctionnement et les effets ne peuvent être compris, expliqués ou prédits par un utilisateur humain, sans parler du fait que celui-ci ne peut garantir que ces actions sont conformes au droit humanitaire international. Il s'agit principalement de systèmes d'armes dont le fonctionnement est opaque, tels que les systèmes basés sur des techniques d'intelligence artificielle et des logiciels d'apprentissage automatique. Par conséquent, lors du déploiement de ces systèmes, il est extrêmement difficile pour l'opérateur humain de déterminer si les actions initiées (et leurs conséquences, dans des conditions d'utilisation normales ou attendues du système) seront conformes au droit humanitaire international. Nous présentons donc un amendement à la définition utilisée dans la proposition de loi, qui permettrait l'application de l'interdiction, d'une part, aux systèmes d'armes qui peuvent sélectionner et attaquer une cible humaine sans contrôle humain et, d'autre part, aux systèmes d'armes imprévisibles. Conformément aux recommandations de la Croix-Rouge, ces deux interdictions semblent les plus urgentes du point de vue du droit humanitaire international.

E. Nous soulignons que les connaissances et développements futurs, et en particulier l'évolution des négociations internationales et européennes, pourraient nécessiter une révision de cette définition, par exemple pour l'aligner sur les résultats de ces négociations ou pour étendre ou clarifier l'interdiction sur la base des pratiques d'application. Toutefois, la double interdiction prévue dans le présent amendement fournit un cadre clair qui vise à se conformer entièrement discussions internationales et, en particulier, aux avis de la Croix-Rouge de Belgique et de la Croix-Rouge internationale.

F. Nous ajoutons qu'il serait également judicieux d'organiser un débat parlementaire dans le but de réguler et de limiter strictement l'usage d'autres systèmes d'armement autonomes (qui ne relèveront pas directement de la présente interdiction), notamment pour pouvoir donner des directives claires à ce sujet à la *Commission d'évaluation juridique des nouvelles armes, des nouveaux moyens et des nouvelles méthodes de guerre (CEJ)*. Il convient en tout état de cause de préciser que les systèmes d'armement autonomes qui ne seront pas interdits par le cadre légal proposé, ou l'utilisation de ces systèmes, ne seront pas automatiquement légaux. Ici

of zij voldoen aan het bindende nationale en internationale recht, naast noodzakelijke hoge ethische normen.

Staf Aerts (Ecolo-Groen)

aussi, il faudra chaque fois évaluer si ces systèmes respectent le droit national et international contraignant en plus des normes éthiques élevées nécessaires.

Nr. 3 van de heer **Aerts**

Art. 3

In de voorgestelde bepaling onder 21°, het woord “dodelijke” weglaten.

VERANTWOORDING

Zie de verantwoording bij amendement nr. 2.

Staf Aerts (Ecolo-Groen)

N° 3 de M. **Aerts**

Art. 3

Dans le 21° proposé, supprimer le mot “létaux”.

JUSTIFICATION

Voir la justification de l'amendement n° 2.